

«Κώνωψ ο ...ενοχλητικός»

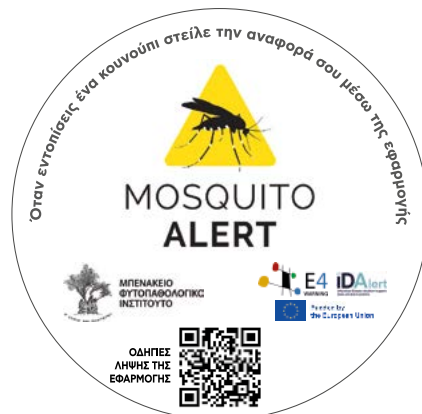
Τα **ΚΟΥΝΟΥΠΙΑ** είναι έντομα τα οποία έχουν μέγεθος 3-6 χιλιοστά (σπανιότερα φτάνει τα 9 χιλιοστά) ενώ το βάρος τους είναι γύρω στα 0,0025 γραμμάρια.

Στην Ελλάδα έχουν καταγραφεί περίπου 60 είδη κουνουπιών. Τα **ΚΟΥΝΟΥΠΙΑ**, εκτός του ότι ενοχλούν τους ανθρώπους και τα ζώα, μεταδίδουν και σοβαρές ασθένειες όπως η ελονοσία, ο Δάγκειος πυρετός, ο Ζίκα, ο ιός του Δυτικού Νείλου κ.α.

Για περισσότερες πληροφορίες που αφορούν στα κουνούπια καθώς και στα μέτρα προστασίας, μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού έργου LIFE CONOPS (www.conops.gr)

και του Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας (ΕΟΔΥ, <https://eody.gov.gr/>)

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΕΝΤΥΠΟ ΥΛΙΚΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΗΚΕ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ:

- Καταγραφή της παρουσίας και της εποχιακής διακύμανσης των κουνουπιών (**Culicidae**) στην Περιφέρεια Αττικής

- Infectious Disease decision-support tools and Alert systems to build climate Resilience to emerging health Threats (**IDAlert**)

- Eco-Epidemiological Intelligence for early Warning and response to mosquito-borne disease risk in Endemic and Emergence settings (**E4Warning**)

ΜΠΕΝΑΚΕΙΟ
ΦΥΤΟΠΑΘΟΛΟΓΙΚΟ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

«Κώνωψ ο ...ενοχλητικός»

ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΚΟΥΝΟΥΠΙΑ

1. Με ποια ταχύτητα πετάει ένα κουνούπι και πόσο μακριά μπορεί να ταξιδέψει;

Τα κουνούπια υπολογίζεται ότι μπορούν να πετούν 1,5 έως 2,5 χλμ. την ώρα. Η απόσταση που μπορούν να διανύσουν εξαρτάται από το είδος του κουνουπιού.

2. Τιμπάνε όλα τα κουνούπια τον άνθρωπο;

Μόνο τα θηλυκά κουνούπια τσιμπούν. Ανάλογα με το είδος του κουνουπιού παρατηρούνται και διαφορετικές προτιμήσεις στην επιλογή του «θύματός» τους. Έτσι, υπάρχουν κουνούπια ανθρωπόφιλα (προτιμούν τον άνθρωπο), ορνιθοφιλα (προτιμούν τα πτηνά), αλλά και είδη που μπορούν να μυζήσουν αίμα και από τα πτηνά και από τον άνθρωπο.

3. Πώς καταφέρνουν να μας εντοπίζουν τα κουνούπια;

Τα κουνούπια μας εντοπίζουν, αρχικά, μέσω της όρασής τους (παρατηρούν την κίνηση) και στη, συνέχεια, ανιχνεύουν τη θερμότητα που εκπέμπεται από το σώμα μας. Επιπλέον, μπορούν να εντοπίσουν διάφορα χημικά σήματα με χαρακτηρι-

στικότερο το διοξείδιο του άνθρακα (π.χ. την έκλυσή του μέσω της αναπνοής). Είναι ενδεικτικό ότι μπορούν να μας εντοπίσουν από απόσταση έως και 35 μέτρων.

4. Τι ποσότητα αίματος μπορεί να πάρει ένα κουνούπι κατά το τσίμπημα;

Ένα θηλυκό κουνούπι μπορεί να μυζήσει περίπου 0,005 γραμμάρια αίματος. Σε 90 δευτερόλεπτα θα πάρει ποσότητα αίματος ίση με 2-3 φορές το βάρος του.

5. Όλα τα είδη κουνουπιών μεταδίδουν τις ίδιες ασθένειες;

Όλα τα είδη κουνουπιών δε μεταδίδουν τις ίδιες ασθένειες. Για παράδειγμα, ορισμένα είδη κουνουπιών του γένους *Anopheles* είναι υπεύθυνα για τη μετάδοση της ελονοσίας, είδη κουνουπιών του γένους *Culex* μεταδίδουν τον ιό του Δυτικού Νείλου ενώ για τον Δάγκειο πυρετό υπεύθυνα είναι ορισμένα κάποια είδη του γένους *Aedes*.

6. Κινδυνεύουμε από ασθένειες κάθε φορά που μας τσιμπά ένα κουνούπι;

Για να μεταδώσει ένα κουνούπι ασθένεια κατά τη διάρκεια του τσιμπήματος θα πρέπει νωρίτερα να έχει λάβει το αντίστοιχο παθογόνο. Τα παθογόνα που μπορούν να μεταδοθούν με τα

κουνούπια προσλαμβάνονται κατά τη διάρκεια λήψης αίματος από τον ξενιστή που φέρει το παθογόνο και, στη συνέχεια, μεταφέρονται με το σάλιο του κουνουπιού στον νέο ξενιστή.

7. Μπορούν τα κουνούπια να μεταδώσουν τον ιό HIV (ιός του AIDS);

Ούτε τα κουνούπια αλλά ούτε άλλα είδη εντόμων έχει αποδειχτεί ότι μπορούν να μεταδώσουν τον ιό του AIDS. Οι λόγοι είναι οι ακόλουθοι:

α) Για να μπορεί ένα κουνούπι να μεταδώσει κάποια ασθένεια θα πρέπει ο μολυσματικός παράγοντας να παραμείνει ζωντανός μέσα στο κουνούπι μέχρι να ολοκληρωθεί η μεταφορά του. Όταν ένα θηλυκό κουνούπι λαμβάνει αίμα, άμεσα αρχίζει η διαδικασία της πέψης, με αποτέλεσμα την καταστροφή του ιού από πεπτικά ένζυμα.

β) Όλοι γνωρίζουμε ότι ο ιός του AIDS μπορεί να μεταδοθεί από μολυσμένες βελόνες. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι το κουνούπι δεν είναι «ιπτάμενη σύριγγα» και, κατά συνέπεια, δεν μπορεί να μεταδώσει τον ιό εξαιτίας της ύπαρξης μικρής ποσότητας αίματος στην προβοσκίδα του, όπως συμβαίνει αντίστοιχα σε μία βελόνα.

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΚΟΥΝΟΥΠΙΩΝ

Η σωστή καταπολέμηση των κουνουπιών περιλαμβάνει μέτρα προστασίας που εφαρμόζονται τόσο σε επίπεδο κοινού όσο και σε επίπεδο Πολιτείας.

Σε ό,τι αφορά το κοινό, τα μέτρα προστασίας κατά των κουνουπιών περιλαμβάνουν την εφαρμογή τους σε χώρους εντός των οικιών ή δίπλα σε αυτές καθώς και σε ατομικό επίπεδο (π.χ. εντομοαπωθητικά σώματος).

A. ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΙΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΓΥΡΩ ΧΩΡΟΥΣ

I. Μηχανικά μέτρα

1. Συχνή αντικατάσταση, τουλάχιστον, μια φορά την εβδομάδα του νερού σε σιντριβάνια, μεγάλα ανθοδοχεία ή άλλες παρόμοιες διακοσμητικές κατασκευές.
2. Τακτική απομάκρυνση του νερού από τα πιατάκια των γλαστρών.
3. Χρήση συνθετικών ανθών στα ανθοδοχεία των κοιμητηρίων, ώστε να μην απαιτείται η χρήση νερού.
4. Απομάκρυνση αντικειμένων που φράζουν φρεάτια, υδροροές κ.λ.π., ώστε να μη συσσωρεύεται στάσιμο νερό.

5. Διάνοξη οπών στον πυθμένα βαρελιών, δοχείων και άλλων περιεκτών που δεν μπορούν εύκολα να απομακρυνθούν.
6. Απομάκρυνση ή κάλυψη ελαστικών αυτοκινήτων που εκτίθενται στο νερό της βροχής.
7. Άντληση υδάτων από πισίνες και δεξαμενές που δεν χρησιμοποιούνται καθώς και απομάκρυνση του νερού που πολλές φορές κατακρατείται από τα καλύμματα με τα οποία σκεπάζονται.
8. Τοποθέτηση σήτας σε πόρτες και παράθυρα ή σε άλλες πιθανές ανοικτές διόδους (πχ τζάκι).
9. Λειτουργία ανεμιστήρων και κλιματιστικών για τη μείωση της δραστηριότητας των κουνουπιών.

II. Χημικά μέτρα

1. Καπνογόνες σπείρες (φιδάκια) σε εξωτερικούς χώρους, όχι όμως σε εσωτερικούς.
2. Εντομοαπωθητικά χώρου (ηλεκτροθερμαινόμενα πλακίδια ή υγρά) τόσο σε εσωτερικούς όσο και σε καλυμμένους εξωτερικούς χώρους.
3. Χρήση αερολυμάτων (αεροζόλ) τα οποία προορίζονται για ερασιτέχνες.
4. Διενέργεια ψεκασμών με εγκεκριμένα εντομοκτόνα εντός των οικιών ή σε περιβάλλοντες χώρους, εφόσον κριθεί απαραίτητο.

5. Χρήση προνυμφοκτόνων σκευασμάτων σε εστίες με νερό κοντά σε κατοικίες, εφόσον κριθεί απαραίτητο.

B. ΜΕΤΡΑ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

1. Χρήση κουνουπιέρας.
2. Χρήση μακρικών παντελονιών και μακρυμάνικης μπλούζας.
3. Χρήση εντομοαπωθητικών σώματος (εγκεκριμένων από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Υπ.Α.Α.Τ.)

Τα εντομοαπωθητικά σώματος και η ορθή χρήση τους

- Τα εντομοαπωθητικά δε σκοτώνουν τα κουνούπια, αλλά προλαμβάνουν το τσίμπημά τους.
- Αν και τα εμπορικά ονόματα ποικίλλουν, υπάρχουν δύο βασικές κατηγορίες διαθέσιμων δραστικών ουσιών εντομοαπωθητικών: τα συνθετικά χημικά (π.χ. DEET, πικαριδίνη, IR 3535) και τα προϊόντα φυτικής προέλευσης (π.χ. citriodiol, geraniol).
- Τα εντομοαπωθητικά πρέπει να είναι εγκεκριμένα από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Υ.π.Α.Α.Τ.) πριν διατεθούν προς πώληση.
- Τα εντομοαπωθητικά πρέπει να εφαρμόζονται σε όλες τις εκτεθειμένες επιφάνειες του σώματος, αλλά και στην εξωτερική επιφάνεια των ρούχων, σύμφωνα με τις οδηγίες της ετικέτας του προϊόντος.
- Η εφαρμογή μεγαλύτερων ποσοτήτων εντομοαπωθητικών δεν οδηγεί σε μεγαλύτερη χρονική περίοδο προστασίας από τα τσιμπήματα.